

Näringsdepartementet
Enheten för främjande och förenkling

Er referens
N2015/3074/FF

Diarienummer
Utr 2015/43
Datum
2015-10-23

Remiss av betänkande Uppgiftslämnarservice för företagen (SOU 2015:33)

Trafikanalys har anmodats att yttra sig över betänkandet *Uppgiftslämnarservice för företagen* och vill med anledning av det lämna följande yttrande.

Trafikanalys är positiva till att medverka till att förenkla för företag som lämnar uppgifter till myndigheter. Dock ser vi inte fördelarna med att inkludera vår myndighet i den *inledande* utvecklingen av de nya systemen och rutinerna som utredaren föreslår. Vi önskar att prioriteringen av turordningen av myndigheter kommer att baseras på ett bättre underlag än vad som redovisas i utredningen.

Utredaren har inte varit lika grundlig med att beräkna den samhällsekonomiska lönsamheten som man har varit med andra aspekter av förslagen, vilket också framgår av utredarens egen beskrivning i kapitel 8. Som vi påpekat till utredningen tidigare, är alla myndigheter enligt myndighetsförordningen skyldiga att bedriva sin verksamhet effektivt och att hushålla väl med statens medel. Det framgår inte av utredningen hur denna regel ska tillämpas i de förslag som utredningen lägger och som kommer att leda till höga kostnader hos myndigheterna med syftet att skapa nytta av okänd storlek hos företagen.

I bilagan till den föreslagna förordningen (kapitel 13) pekas Trafikanalys ut som en myndighet som borde vara bland de första att införa de nya arbetssätten kopplade till uppgiftskravsregistret, avisering av uppgiftskrav och förmedling av grundläggande uppgifter. Detta skulle innebära att Trafikanalys resurser tas i anspråk för delar av den gemensamma systemutvecklingen. Vi vill påpeka att Trafikanalys är en liten myndighet utan egen IT-kompetens. Vi har inga ärendetyper där vi med e-tjänster kräver in grundläggande uppgifter från företag. Dessa skaffar vi in på andra sätt, för att dels nå fram med våra frågor till mottagarna, dels underlätta för de berörda företagen. För oss skulle en oproportionerligt stor del av myndighetens anslag behöva tas i anspråk för detta utvecklingsarbete. Det vore bättre för oss och våra användare att kunna dra nytta av lösningar som utvecklats gemensamt av större myndigheter.

I utredningens författningskommentarer sägs inget om varför just de uppräknade myndigheterna är mest lämpade att ansluta sig först. Den motiveringen borde finnas där för varje myndighet och den borde grundas på en kalkyl som för varje myndighet visar en nytta som överstiger kostnaden för myndigheten.

Här nedan följer några mer specifika kommentarer sorterade efter utredningens disposition.

Frågor som ligger utanför utredningens uppdrag (2.3)

I avsnitt 2.3 berörs ett antal frågor som ligger utanför utredningens uppdrag men som ändå är relevanta för saken. Trafikanalys ställer sig bakom de myndigheter som efterfrågar en ny finansieringsmodell för information som delas mellan myndigheter (2.3.1). Vi köper data från andra myndigheter för urvalsdragning och för att minska uppgiftslämnarbördan, trots att det ibland kostar en hel del. Vi förstår att andra myndigheter kan välja att avstå från att köpa uppgifter för att spara pengar åt myndigheten. Det borde finnas en bättre form för detta, för att i förlängningen minska bördan för företagen.

Vidare ansluter vi oss till de myndigheter som vill att den sammansatta bastjänsten utökas så att man kan använda den för att hämta uppgifter om flera företag i taget (2.3.4). Vi köper som sagt en del grundläggande uppgifter idag för användning i statistikverksamheten. Kan vi själva sköta den hanteringen via webben skulle det underlätta och frigöra resurser för annat.

Slutligen kan vi addera en punkt till listan med frågor utanför utredningens uppdrag. Vi ser att utredningen, som en konsekvens av regeringens beslut att inte gå vidare med att inrätta Företagsdatamyndigheten, fått lägga ner mycket arbete på att fördela och organisera verksamheten för uppgiftslämnarservice på de inblandade myndigheterna. Ändå är det tveksamt om den organisation som föreslås kommer att vara ändamålsenlig, den dag den införs fullt ut. Trafikanalys ser en fara med att alltför många aktörer ska samarbeta, trots skilda förutsättningar och drivkrafter. Regeringen borde av samma anledning överväga att låta utreda om den underliggande verksamheten med statens register över grundläggande företagsuppgifter är ändamålsenlig. Som ett exempel kan nämnas att företagsregistret – som är företagssidans motsvarighet till folkbokföringsdatabasen – sedan 1963 har sin hemvist på Statistiska centralbyrån, en organisation som i övrigt kommer i kontakt med företag främst i rollen som statistikmyndighet och alltså egentligen har ganska lite med företagens vardag att göra. Den frågan berördes aldrig av den senaste statistikutredningen.

Uppgiftskravstjänsten (6.3)

Som vi framfört tidigare är vi tveksamma till nyttan för företagen med uppgiftskravstjänsten och vi tror att kostnaden för den kan bli omotiverat hög. Det är viktigt att den utformas på ett sätt som gör nyttan så stor som möjligt. Som statistikmyndighet har vi uppgiftskrav på många företag som väljs ut med slumpens hjälp. Det är angeläget att det går att kommunicera via uppgiftskravstjänsten att det är slumpurval bakom dessa uppgiftskrav, vilket med viss sannolikhet kan leda till något av de två helt olika utfallen *ska lämna uppgifter/ska inte lämna uppgifter*. Det vore inte bra om varje statistikinsamling som använder slumpurval måste presenteras i uppgiftskravsregistret som om den gäller alla berörda företag.

Författningsförslaget (13)

Den typ av uppgiftskrav som styrs av slumpen skulle med fördel kunna nämnas i definitionen av uppgiftskrav i 5 § uppgiftslämnarförordningen istället för att som nu ingå i formuleringen "eller liknande".

På s. 210 räknar utredaren upp tre villkor, som måste vara uppfyllda för att anslutning till den sammansatta bastjänsten ska vara relevant. Trafikanalys uppfyller idag inte de villkoren, med vår enda e-tjänst som inte frågar efter grundläggande uppgifter. Vi tror att det finns andra myndigheter som inte heller uppfyller alla villkoren. Författningsförslagets § 12, som ställer krav på anslutning till den sammansatta bastjänsten, borde innehålla undantag för situationer där anslutning inte är relevant. Motsvarande undantag borde skrivas in i §§ 8 och 16, så att myndigheter som inte har något att ansluta kan undvika anslutning utan att bryta mot reglerna.

Alternativa lösningar (12.5.1)

Utredningens förslag går i stora delar ut på att underlätta för företag att lämna grundläggande uppgifter till myndigheter. Trafikanalys saknar ett mer utvecklat resonemang om alternativa lösningar, exempelvis i konsekvensutredningen på s. 258. Ett alternativ, som borde övervägas av varje myndighet i varje ärendetyp, är att upphöra med insamling av grundläggande uppgifter från företagen. Dessa är i många fall inte nödvändiga för ärendets handläggning. Om de behövs, exempelvis för att återkontakta företagen, borde myndigheterna kunna använda andra medel för att samla in uppgifterna än att fråga företagen. Den sammansatta bastjänsten skulle kunna vara användbar i det läget, under vissa förutsättningar. Om man inte samlar in uppgifterna förrän de behövs blir de dessutom mer aktuella än om man använder uppgifter som samlats in i ett tidigare skede.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Brita Saxton, efter föredragning av Jan Östlund, kvalificerad statistiker. Avdelningschef Per-Åke Vikman har också deltagit i beredningen.

Brita Saxton

Generaldirektör